

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи
Гіасько В.Ф.
2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ

для студентів

галузі знань **10 Природничі науки**

спеціальності **106 - Географія**

освітнього рівня **Бакалавр**

освітньої програми **Геоморфологія та природничий туризм**

вид дисципліни **вибіркова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2020/2021
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: **Ташенко Анна Юріївна** к.соц.н., асистент кафедри соціальних структур та соціальних відносин

Дейнека Артем Вадимович - к.соц.н., асистент кафедри теорії та історії соціології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.

КИЇВ – 2020

Розробник: Червінська Т.Г., доцентка кафедри теорії та історії соціології, Корж
К.М., асистент кафедри теорії та історії соціології

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 5 від « 11 » вересня 2020 року

Голова науково-методичної комісії Запотоцький С.П.

« 11 » вересня 2020 року

1. **Мета дисципліни** – формування знання про соціологію як наукове знання про суспільство; структуру суспільства та основні соціальні закони; особливості сучасного українського суспільства у порівняльному контексті; про проблеми і тенденції розвитку суспільства для забезпечення здатності розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області географії.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають знати основні етапи та характеристики соціально-історичного процесу;
2. Вміти збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ соціального життя, соціально-політичних процесів та подій;
3. Володіти елементарними навичками наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних, економічних, культурних подій та явищ;

3. Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна “Соціологія” входить до циклу вибіркового навчальних дисциплін. Предметом вивчення даної навчальної дисципліни є основні соціологічні катефункціонування та розвиток сучасного суспільства, політики і влади, взаємодія людини з соціальними та політичними інституціями, особливі характеристики сучасного українського суспільства у порівняльному контексті.

4. Завдання (навчальні цілі) дисципліни:

1. Поглиблення у студентів здатності реалізовувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку (ЗК-1);
2. Поглиблення у студентів здатності зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства (ЗК-2);
3. Вироблення у студентів соціальної відповідальності за результати своєї діяльності (ЗК-5);
4. Поглиблення у студентів здатності до самостійного дослідження та аналізу (ФК-8).

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	базовий понятійно-категоріальний апарат дисципліни, сутність основних соціальних явищ, які є предметом соціологічних теорій та практик	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота, конспект першоджерел	20
1.2	закономірності соціального життя, соціальних відносин і процесів, сучасні моделі соціального порядку	Лекція, самостійна робота	Есе, письмова контрольна робота	20
	Вміти:			
2.1	демонструвати знання спеціалізованої літератури із	Лекція, консультація,	Конспект першоджерел	10

	соціально-політичних досліджень	самостійна робота		
2.2	аналізувати соціальні і політичні явища, критично оцінювати їх, коли вони представлені в ЗМІ та в соціальних інтернет-мережах, надавати їм інтерпретації з позицій сучасного соціологічного та політологічного знання	Лекція, самостійна робота	Презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота	10
2.3	аналізувати процеси у внутрішньому та міжнародному соціально-політичному житті, визначати та розкривати сутність актуальних соціальних і політичних проблем, конфліктів сучасного суспільства, їх умови і чинники виникнення та врегулювання	Лекція, самостійна робота	Презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота	10
2.4	знаходити пояснення проблемам соціальної, громадсько-політичної та професійної діяльності в закономірностях функціонування суспільства, соціальних груп	Самостійна робота	Есе	10
	комунікація:			
3.1	використовувати знання із соціології для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої соціологічної літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Самостійна робота, консультація	Конспект першоджерел	5
3.2	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді есе, презентацій, конспектів;	Самостійна робота	Презентація самостійного дослідження, есе, конспект першоджерел	5
	автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із соціологічних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Презентація самостійного дослідження	5
4.2	розуміти про відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених досліджень	Самостійна робота	Презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота, есе	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)										
	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	4.1	4.2	
ПРН 2. Використовувати усно і письмово грамотну фахову державну мову (ПРН-2)	+	+		+	+			+	+		
ПРН 11. Впорядковувати і узагальнювати матеріали досліджень			+	+	+	+					
ПРН13. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, інтелектуальної та академічної доброчесності, професійного кодексу поведінки, вміння зберігати та примножувати моральні культурні наукові цінності і досягнення суспільства, діяти у полікультурному середовищі				+	+	+			+	+	

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. *Конспект періоджерел: РН 1.1, 2.1,3.1, 3.2– 3-5 балів;*
2. *Презентація самостійного дослідження: РН 2.2, 2.3, 3.2, 4.1, 4.2 – 8-10 балів;*
3. *Есе: РН 1.2, 2.4, 3.2, 3.2,4.2 – 8-10 балів;*
4. *Письмова контрольна робота (по 40 тестових завдань, за кожне з яких студент може отримати 0,5 балів): РН 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 4.1, 4.2 – 8-15 балів.*

- підсумкове оцінювання у формі заліку: залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Залік проводиться у вигляді письмової контрольної роботи (2 питання з двох частин курсу, 6-10 балів за кожне). Загалом підсумкова контрольна робота оцінюється в діапазоні від 1 до 20 балів. Оцінка за залік не може бути меншою за 12 балів для отримання загальної позитивної оцінки за курс.

- умови допуску до заліку: студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше, ніж 48 балів за обидві частини. *Для допуску обов'язково слід відпрацювати (у 2ій частині курсу):–в усній формі розглянуті на семінарі питання/або виконати самостійні завдання у кількості, необхідній, щоб добрати бали до 24.*

Підсумкова оцінка з дисципліни складається із балів, набраних студентом за результатами семестрового контролю за першою та другою частинами і балів підсумкової контрольної роботи.

При розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 716- 32 від 31 серпня 2018 року.

7.2 Організація оцінювання

Самостійні завдання на задані викладачем теми (конспект періоджерел, есе, презентація самостійного дослідження) виконуються кожним студентом протягом усього модулю та оцінюються по факту їх завершення – всього три завдання.

Письмова контрольна робота виконується студентами протягом тижня після вивчення тем №№ 1-5.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Змістовий модуль 1 «Соціологія – наука про суспільство»			
Тема 1. Соціологія як наука про суспільство.	2	2	4
Тема 2. Історичні етапи розвитку соціологічної науки			
Тема 3. Категоріально-понятійний апарат соціології. Закони соціології.	1	2	4
Тема 4. Сучасні соціологічні парадигми.			
Тема 5. Структура соціології. Теорії середнього радіусу дії.	1	1	6
<i>Модульна контрольна робота 1</i>			
Змістовий модуль 2 «Соціальна структура та соціальна динаміка»			
Тема 6. Соціальна структура суспільства. Суть і механізми соціальної мобільності.	1	2	6
Тема 7. Соціалізація як процес. Етапи та агенти соціалізації	1	2	6
Тема 8. Соціальні спільноти і соціальні групи. Соціальні інститути суспільства	1	2	4

Тема 9. Соціальні зміни і соціальні технології.	1	2	6
Тема 10. Соціальні відхилення та девіантна поведінка.	2	1	6
<i>Модульна контрольна робота 2</i>			
Змістовий модуль 3 «Методологія та методи соціологічного дослідження»			
Тема 11. Соціологічне дослідження: типи та програмування. Тема 12. Основні методи збору емпіричної соціологічної інформації	4	1	6
Тема 13. Принципи та технології організації та проведення соціологічного дослідження. Тема 14. Аналіз і представлення результатів соціологічного дослідження	4	1	6
<i>Модульна контрольна робота 3</i>			
Всього:	18	16	54

Загальний обсяг – 90 години, в тому числі:

Лекції – 18 годин

Практичні заняття – 16 годин

Самостійна робота – 54 годин

Консультацій -2 години

Рекомендована література

Основна (базова):

1. Адорно Т.В. Введение в социологию / Пер. с нем. / Т.В. Адорно. – М. : Праксис, 2010. – 384 с.
2. Арон Р. Этапы развития социологической мысли : пер. с фр. / Р. Арон. – М. : Прогресс – Универс, 1993. – 608 с.
3. Гавриленко І.М. Сучасна зарубіжна соціологія : навч. посіб. / І.М. Гавриленко, 2011. – 498 с.
1. Гідденс Є. Соціологія : підручник / Є. Гідденс. – К. : Основа, 1999. – 324 с.
2. Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение : пер. с фр. / Э. Дюркгейм. – М. : Канон, 1995. – 352 с.
3. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження : курс лекцій / Н.В. Паніна. – К. : Наукова думка, 1996. – 312 с.
4. Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ століття : навч. посіб. / О.І. Погорілий. – К. : Либідь, 2006. – 418 с.
5. Ритцер Дж. Современные социологические теории / Дж. Ритцер. – СПб. : Питер, 2002. – 688 с.
6. Смелзер Н. Социология : пер. с англ. / Н. Смелзер. – М. : Феникс, 1994. – 688 с.
7. Соціологічна думка України : навч. посіб. – К. : Заповіт, 1996. – 412 с.
8. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / за ред. В.І. Воловича. – К. : Укр. центр. дух. культури, 1998. – 736 с.
9. Черниш Н.Й. Соціологія : Курс лекцій / Н.Г. Черниш. – Львів : Кальварія, 2003. – 269 с.
10. Штомпка П. Социология. Анализ современного общества : пер. с польск. / П. Штомпка. – М. : Логос, 2005. – 664 с.
11. Щепанський Я. Элементарные понятия социологии : пер. с польск. / Я. Щепанський. – М. : Прогресс, 1969. – 238 с.
12. Якуба О.О. Соціологія : навч. посібник для студ. / О.О. Якуба. – Х. : Константа, 1996. – 312 с.
13. Червінська Т.Г. Соціологія: Навчальний посібник. – К., МАУП, 2007.
14. Червінська Т.Г. Феномен тілесності в соціокультурному та семантичному вимірі // Актуальні проблеми соціології, психології та педагогіки: збірник наукових праць – К.: Фенікс, 2010. – Вип.10 – 177с. С.21-29.
15. Червінська Т.Г. Субкультурні детермінанти злочинної поведінки підлітків // Сучасне суспільство в соціологічних дослідженнях. Матеріали VII міжвузівської наукової конференції / За заг. ред. В.М.Судакової – К.: МСУ, 2010. – С.50-56
16. Червінська Т.Г. Проблема актуалізації соціалізаційного потенціалу сучасної сім'ї // Проблеми розвитку соціологічної теорії: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конф. та VII Всеукраїнської науково-практичної конф. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка [Під заг.ред. Куценко О.Д., Судакова В.І.] – К.: Логос, 2010 – 440 с. – С.183-185.

Додаткова:

17. Американская социологическая мысль. Тексты. – М. : МГУ, 1994. – 496 с.
18. Бачинин В.А. История западной социологии : учебник / В.А. Бачинин, Ю.А. Сандулов. – СПб. : Лань, 2002. – 384 с.
19. Бергер П. Социальное конструирование реальности : пер. с англ. / П. Бергер, Т. Лукман. – М. : Медикум, 1995. – 324 с.

20. Бергер П. Приглашение в социологию / П. Бергер. – М. : Логос, 1996. – 306 с.
21. Блюмер Г. Коллективное поведение / Г. Блюмер // Американская социология. – М. : Наука, 1972. – С. 134–158.
22. Бодрийяр Ж. Общество потребления. Культурная революция / Ж. Бодрийяр. – М. : Республика, 2006. – 180 с.
23. Бурдьё П. Социальное пространство: поле и практики / П. Бурдьё. – СПб. : Алетейя 2007. – 328 с.
24. Вебер М. Избранные произведения : пер. с нем. / М. Вебер. – М. : Прогресс, 1990. – 804 с.
25. Гидденс Э. Стратификация и классовая структура / Э. Гидденс // Социс. – 1993. – № 3. – С. 48–59.
26. Зиммель Г. Избранные работы : Пер с нем. / Г. Зиммель. – К. : Ника-Центр, 2006. – 440 с.
27. Мід Дж. Дух, самість і суспільство. З точки зору соціального біхевіориста : пер. з англ. / Дж. Мід. – К. : УДК, 2000. – 416 с.
28. Рущенко І.П. Соціологія. Курс лекцій : посіб. для вузів / І.П. Рущенко. – Х. : Константа, 1996. – 336 с.
29. Сорокин П.А. Социологические теории современности / П.А. Сорокин. – М.: Прогресс, 1992. – 316 с.
30. Социология: наука об обществе : учеб. пособ. / под ред. В.П. Андрущенко,